مفاهیم حقوق بشری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

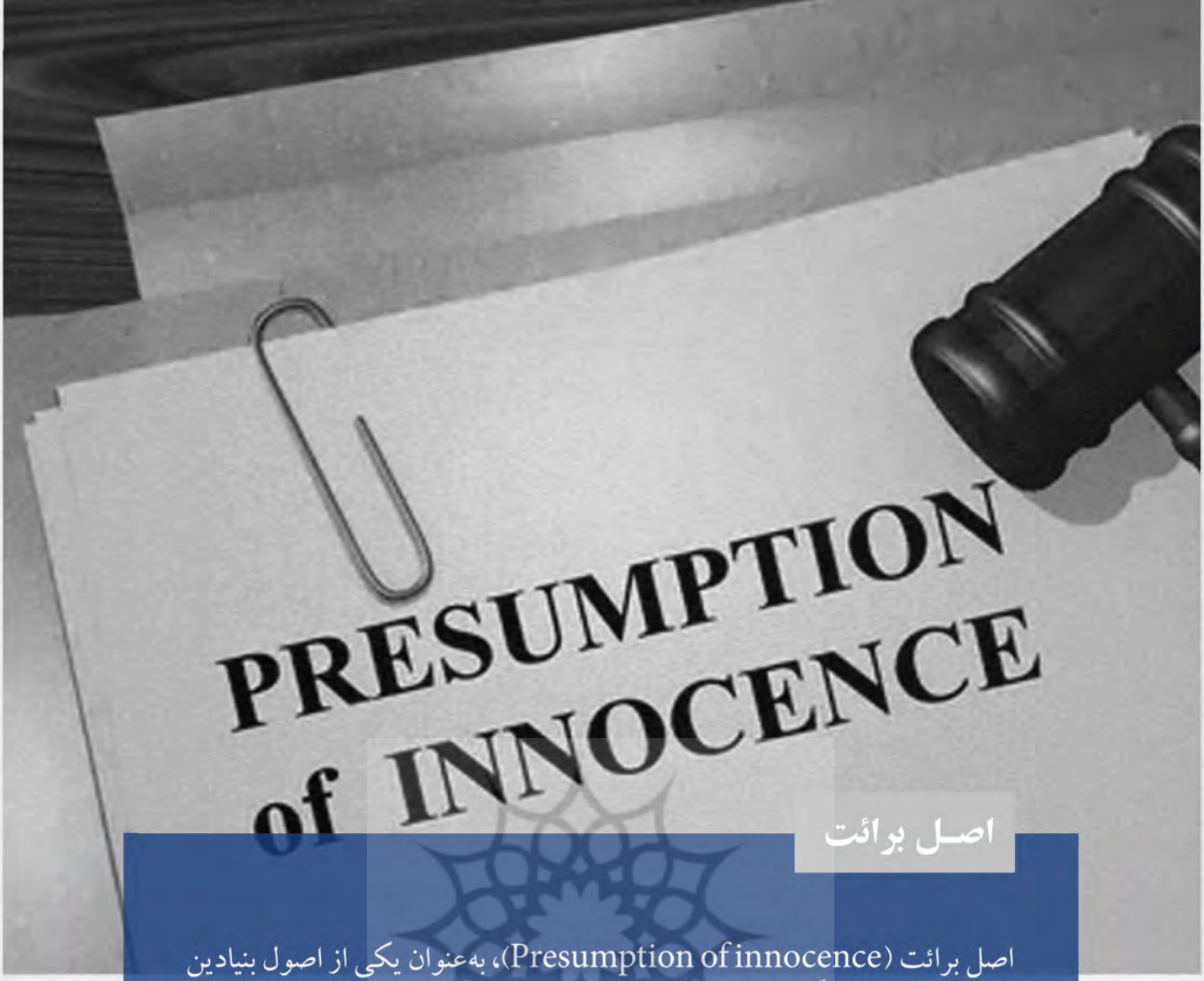

اصـل برائت

اصل برائت (Presumption of innocence)، به‌عنوان یکی از اصول بنیادین حقوق بشری، جایگاه ویژه‌ای در نظام‌های حقوقی جهان دارد. این اصل که در اسناد بین‌المللی نظیر ماده ۱۱ اعلامیه جهانی حقوق بشر و ماده ۱۴ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مورد اشاره قرار گرفته، تصریح می‌دارد که هر فردی بی گناه فرض می‌شود مگر اینکه گناه او در دادگاهی صالح و بر اساس اصول دادرسی عادلانه اثبات شود.

این اصل نه‌تنها در صیانت از حقوق متهمان، بلکه در تضمین عدالت قضایی و جلوگیری از نقض حقوق بنیادین افراد نقش کلیدی ایفا می‌کند. اصل برائت مانعی است در برابر سوءاستفاده‌های احتمالی از قدرت و ابزاری است در جهت حفظ کرامت انسانی.

از منظر حقوق تطبیقی، نظام‌های حقوقی مختلف، از حقوق عرفی تا حقوق اسلامی، به شیوه‌های متفاوت به اصل برائت پرداخته‌اند، اما روح مشترک آن‌ها پاسداری از عدالت و انصاف است. بدیهی است که اهمیت توجه به این اصل در عصر معاصر، به‌ویژه در مواجهه با چالش‌هایی نظیر تروریسم و فناوری‌های نوین همچون هوش مصنوعی، دوچندان شده است.

حق بر حریم شخصی

حق بر حریم شخصی (Right to Privacy) یکی از اصول بنیادین حقوق بشر است که به فرد اجازه می‌دهد از مداخلات غیرمجاز در زندگی خصوصی خود، از جمله خانواده، منزل، مکاتبات و ارتباطات، محافظت کند. این حق در اعلامیه جهانی حقوق بشر (ماده ۱۲)، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ماده ۱۷)، کنوانسیون اروپایی حقوق بشر (ماده ۸) و کنوانسیون حقوق کودک (ماده ۱۶) تصریح شده است. طبق این اسناد، هر شخص باید از حفاظت در برابر مداخلات و حملات غیرقانونی به حریم شخصی، خانواده، منزل یا مکاتبات خود برخوردار باشد.

حریم شخصی نه تنها شامل عرصه‌های فیزیکی، بلکه حوزه‌های دیجیتال و اطلاعاتی فرد نیز می‌شود، به ویژه در دنیای امروز که فناوری و شبکه‌های اجتماعی بخشی از زندگی روزمره را تشکیل می‌دهند. این حق، به عنوان بخشی از کرامت انسانی، باید در برابر تهدیدات دولتی یا خصوصی حفظ شود، زیرا مداخلات در حریم شخصی می‌تواند به نقض آزادی‌های فردی منجر شود. به طور کلی، حق بر حریم شخصی یکی از ارکان مهم در ایجاد جامعه‌ای عادلانه و حقوق‌مدار می‌باشد.

عدالت ترمیـمی

عدالت ترمیمی (Restorative justice) یکی از رویکردهای نوین حقوق بشری است که با تمرکز بر ترمیم آسیب‌ها و بازسازی روابط انسانی، فراتر از رویکردهای کیفری سنتی گام برمی‌دارد. این مفهوم باتکیه‌بر اصل کرامت انسانی، به دنبال احقاق حق قربانیان، مسئولیت‌پذیری مجرمان و ارتقای همبستگی اجتماعی می‌باشد.

برخلاف نظام‌های کیفری که عمدتاً بر مجازات تأکید دارند، عدالت ترمیمی می کوشد حقوق قربانیان را با فراهم‌کردن امکان جبران خسارت، بازسازی اعتماد و کاهش آسیب‌های روانی تضمین کند؛ به‌گونه‌ای که فرد آسیب‌دیده و آسیب زننده، در جهت جبران آسیب‌های عینی و ذهنی ناشی از متحمل‌شدن جرم (آسیب‌دیده) یا پذیرش مسئولیت اقدامات مجرمانه به‌منظور عدم تکرار (آسیب زننده)، به گفت‌وگوهای اساسی با یکدیگر یا افراد مشابه خود مبادرت می کنند.

در همین راستا، کنوانسیون‌های بین‌المللی، نظیر اعلامیه اصول بنیادین عدالت برای قربانیان جرم و سوءاستفاده از قدرت (۱۹۸۵)، بر اهمیت تضمین عدالت ترمیمی تأکید دارند. این اعلامیه، کشورها را به ارائه سازوکارهایی برای جبران خسارات و بازگشت افراد درگیر به جامعه ترغیب می کند.

حق بر آگاهی

حق بر آگاهی (Right to know) به‌عنوان یکی از حقوق بنیادین بشر، نقش محوری در تضمین شفافیت، پاسخگویی و مشارکت مؤثر افراد در نظام‌های دموکراتیک ایفا می‌کند. این حق، که در اسناد بین‌المللی متعددی نظیر ماده ۱۹ اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸) و ماده ۱۹ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (۱۹۶۶) مورد تأکید قرار گرفته، شامل دسترسی افراد به اطلاعات مؤثر بر حقوق و آزادی‌هایشان، حق جست‌وجو و دریافت اطلاعات از منابع رسمی و حق مشارکت آگاهانه در امور عمومی است.

علاوه بر این، کنوانسیون مبارزه با فساد سازمان ملل متحد نیز بر اهمیت شفافیت و دسترسی آزاد به اطلاعات در مقابله با فساد و تضمین حاکمیت قانون تأکید دارد. در جهان معاصر به واسطه چالش‌های ناشی از توسعه فناوری‌های نوین، دولت‌ها ملزم‌اند نه‌تنها اطلاعات را در اختیار شهروندان قرار دهند، بلکه آن را در قالبی قابل‌فهم ارائه کنند. در غیر این صورت، عدم شفافیت و عدم پاسخگویی، منتج به نقض سایر حقوق بنیادین بشر، از جمله حق بر حریم شخصی، می‌شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مشارکت مدنی

مشارکت مدنی (Civic engagement) یکی از مؤلفه‌های بنیادین حقوق بشر است که در اسناد بین‌المللی، از جمله اعلامیه جهانی حقوق بشر (ماده ۲۱) و میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (مواد ۱۹، ۲۱ و ۲۵)، مورد تأکید قرار گرفته است. این مفهوم ناظر بر حق افراد در تأثیرگذاری بر فرآیندهای تصمیم‌گیری عمومی، از طریق آزادی بیان، تجمعات مسالمت‌آمیز و مشارکت در حیات سیاسی و اجتماعی است.

کنوانسیون‌های مرتبط مانند کنوانسیون اروپایی حقوق بشر (ماده ۱۱) و کنوانسیون آمریکایی حقوق بشر (ماده ۲۳) نیز بر اهمیت این حق تأکید دارند. همچنین، شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در قطعنامه‌های متعدد، نقش مشارکت مدنی را در حاکمیت دموکراتیک، شفافیت و پاسخگویی دولت‌ها برجسته کرده است.

چالش‌های مشارکت مدنی شامل سرکوب اعتراضات، محدودیت بر سازمان‌های مردم‌نهاد و نظارت گسترده بر فعالیت‌های مدنی می‌باشد که ناقض اصول حقوق بشری تلقی می‌شوند. براین‌اساس، اسناد بین‌المللی همواره بر تعهد دولت‌ها به حمایت از مشارکت فعال شهروندان در موضوعات موردعلاقه عمومی تأکید دارند.

حـق کار

حق کار (Right to work) یکی از حقوق بنیادین بشری است که در اسناد بین المللی متعددی به رسمیت شناخته شده است. ماده ۲۳ اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸) این حق را تصریح کرده و تأکید دارد که هر فردی حق دارد در شرایط عادلانه و رضایت‌بخش اشتغال یابد و از حمایت در برابر بیکاری برخوردار باشد. میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (۱۹۶۶) در ماده ۶ تا ۸ نیز حق کار، شرایط منصفانه و آزادی تشکل‌های کارگری را تضمین می کند.
در نظام سازمان بین‌المللی کار (ILO)، کنوانسیون شماره ۱۲۲ (سیاست اشتغال)، دولت‌ها را موظف به اتخاذ تدابیری برای تحقق اشتغال کامل و مولد می کند. همچنین، کنوانسیون شماره ۱۱۱ (۱۹۵۸)، هرگونه تبعیض در استخدام و حرفه را ممنوع می‌داند. از سوی دیگر، کنوانسیون شماره ۸۷ و ۹۸ بر آزادی تشکل‌ها و حمایت از حق مذاکرات جمعی تأکید دارند.
شایان‌ذکر است که این حق، فراتر از صرف امکان اشتغال، شامل دستمزد منصفانه، شرایط کاری ایمن، حمایت اجتماعی و برابری فرصت‌ها نیز می‌باشد.

تبعیـض ناتوانی

تبعیض ناتوانی (Disability Discrimination) به هرگونه تمایز، استثنا و محدودیتی گفته می‌شود که بر اساس معلولیت اعمال شود و به طور خواسته یا ناخواسته، مانع برخورداری افراد معلول از حقوق و آزادی‌های خود شود. این نوع تبعیض به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم رخ می‌دهد؛ اگر از ورود فرد معلول به یک مکان عمومی یا خصوصی همچون رستوران ممانعت به عمل آید، تبعیض مستقیم است و اگر در یک ساختمان چندطبقه، در کنار راه‌پله، راهرویی جهت رفت‌وآمد معلولان ساخته نشده باشد، تبعیض غیرمستقیم است.

تبعیض ناتوانی می‌تواند در حوزه‌های مختلفی از جمله حمل‌ونقل، اشتغال، آموزش، مسکن، خدمات بهداشتی، مشارکت سیاسی و دسترسی به امکانات عمومی خود را نشان دهد. تبعیض ناتوانی نقض آشکار حقوق بشر است و تعهدات بین‌المللی کشورها به‌ویژه بر اساس کنوانسیون حقوق افراد معلول (CRPD) و سایر اسناد حقوق بشری همچون اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق حقوق اجتماعی- اقتصادی و فرهنگی، آنها را موظف می کند که اقدامات قانونی و تمام سازوکارهای اجرایی را برای رفع این تبعیض به کار گیرند.

کنوانسیون حقوق کودک

کنوانسیون حقوق کودک (UNCRC) یک پیمان بین‌المللی است که توسط سازمان ملل متحد در ۲۰ نوامبر ۱۹۸۹ به تصویب رسید و در سال ۱۹۹۰ اجرایی شد و به‌عنوان جامع‌ترین سند حقوقی بین‌المللی دررابطه‌با حقوق کودکان شناخته می‌شود. ایالات متحده آمریکا جزو معدود کشورهایی است که این کنوانسیون را تصویب نکرده است. این کنوانسیون باهدف تضمین حقوق اساسی کودکان همچون حق زندگی، امنیت، آموزش و بهداشت و حمایت از حقوق کودکان و مشارکت آنها در سطح جامعه و نهایتاً بهبود شرایط زندگی آنها در سراسر جهان تدوین شده است.

این کنوانسیون شامل ۵۴ ماده است که به چهار بخش اصلی تقسیم می‌شود: حقوق بقا، توسعه، حمایت و مشارکت. کشورهایی که کنوانسیون را تصویب می‌کنند، موظف هستند که گزارش‌های دوره‌ای را به کمیته حقوق کودک سازمان ملل ارسال نمایند تا سطح پیشرفت خود در اجرایی نمودن مفاد کنوانسیون را نشان دهند. کمیته نیز پس از بررسی شواهد و گزارش‌های کشورها به‌صورت مشورتی، توصیه‌هایی را به آنها ارائه می‌کند.

هیئت حقیقت یابی

هیئت حقیقت‌یابی (Fact-finding mission) به گروهی از کارشناسان مستقل و بی‌طرف اشاره دارد که با هدف شناسایی افراد، گروه‌ها و نهادهای متهم در نقض حقوق بشر، بررسی و جمع‌آوری اطلاعات، کشف حقایق و ارائه توصیه دربارهٔ موارد ادعایی نقض حقوق بشر مأمور می‌شوند.

این هیئت‌ها معمولاً توسط سازمان‌های بین‌المللی همچون سازمان ملل متحد یا نهادهای منطقه‌ای و سازمان‌های غیردولتی ایجاد می‌شوند. آنها پس از تشکیل، اقدام به جمع‌آوری شواهد، بررسی اسناد و مدارک مرتبط و یا بازدید از مناطق درگیر پرداخته و سپس با تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده، صحت ادعای نقض حقوق بشر را مورد بررسی قرار می‌دهند و در نهایت گزارشی را تهیه کرده و به سازمان متولی ارائه می‌نمایند.

از مثال‌های تاریخی دررابطه‌با هیئت‌های حقیقت‌یاب می‌توان به هیئت‌های حقیقت‌یاب سازمان ملل متحد برای یمن و میانمار و سوریه یا هیئت حقیقت‌یاب سازمان اتحادیه آفریقا دررابطه‌با سودان جنوبی اشاره کرد.

سلاح بیولوژیکی

سلاح بیولوژیکی (Biological Weapon) به هرگونه عامل زیستی مانند ویروس، باکتری و قارچ یا مواد سمی تولید شده توسط موجودات زنده گفته می شود که عمدتا برای ایجاد بیماری و مرگ در انسان و حیوان بکار می‌روند. این سلاح‌ها زیرمجموعه سلاح‌های کشتارجمعی محسوب می‌شوند؛ چون می‌توانند در جنگ‌ها یا عملیات‌های تروریستی بکار گرفته شوند و البته دو نوع هستند. برخی از آنها مانند طاعون و بوتولیسم و سیاه‌زخم در مدت‌زمان کوتاهی منجر به آسیب و مرگ می‌شوند؛ اما برخی از آنها که قابلیت انتقال ثانویه دارند، می‌توانند باعث همه‌گیری (اپیدمی) شوند.

چندین نمونه از ساخت، آزمایش یا به‌کارگیری این سلاح‌ها در تاریخ و دوران معاصر وجود دارد از جمله: آزمایش‌های بیولوژیک واحد ۷۳۱ ارتش ژاپن بر روی اسیران چینی- آزمایشات سیاه زخم توسط بریتانیا در یکی از جزایر اسکاتلند در دهه ۱۹۴۰ - توسعه و آزمایش سلاح‌های بیولوژیک توسط صدام حسین- انتشار عمدی ویروس آبله توسط دولت بریتانیا علیه بومیان آمریکا و توسعه سلاح های بیولوژیک توسط دولت آپارتاید آفریقای جنوبی جهت سرکوب مخالفان.

ایـجاد حائل

ایجاد حائل (Create Barrier) به معنای ساخت موانع فیزیکی مانند دیوار، حصار، ایست‌های بازرسی با کنترل امنیتی بالا، ایجاد محدودیت‌های قانونی و اداری و یا موانع دیجیتالی است که باعث جدایی گروه‌های انسانی می‌شود. این اقدام معمولاً با توجیه تأمین امنیت، پیشگیری از درگیری، حفظ نظم و غیره صورت می‌گیرد و بسته به اهداف، نحوه اجرا و تأثیرات آن، ناقض حقوق و آزادی‌های اساسی افراد است؛ زیرا می‌تواند حق آزادی رفت‌وآمد، حق برابری و عدم تبعیض، حق مالکیت، حق دسترسی به خدمات اساسی و دیگر حقوق مشابه را نقض کند.

گاهی ایجاد حائل به معنای کنترل بر یک منطقه مرزی در جهت کاهش خصومت است که معمولاً توسط سازمان ملل متحد اداره می‌شود؛ مانند منطقه حائل در قبرس اما در اکثر اوقات به معنای دیوارکشی و حصارکشی بین مناطق است. از مشهورترین نمونه‌های تاریخی ایجاد حائل می‌توان به دیوار برلین و از نمونه‌های معاصر می‌توان به دیوار حائل بین مناطق فلسطینی‌نشین و سرزمین‌های اشغالی اشاره کرد.

ورزش شویی

ورزش شویی (Sport Washing) به معنای استفاده از رویدادهای ورزشی یا سرمایه‌گذاری در ورزش در جهت بهبود وجهۀ عمومی یک کشور، نهاد یا فرد که به اعمالی همچون فساد، نقض حقوق بشر و یا موارد غیراخلاقی متهم است، گفته می‌شود. معمولاً دولت‌ها یا افراد ناقض حقوق بشر، اقدام به خرید باشگاه‌های بزرگ ورزشی از جمله فوتبال نموده و یا میزبانی از رویدادهای بزرگ ورزشی را کسب می‌کنند؛ همچنین گاهی در جهت جلب محبوبیت، اقدام به حمایت‌های مالی از تیم‌های ورزشی و بخصوص فوتبال می‌کنند تا بدین صورت بتوانند نگاه ها را از اعمال ضد حقوق بشری خود منحرف کنند.

کشورهای عربی حوزه خلیج‌فارس در حوزه ورزش شویی جزو کشورهای پیشرو محسوب می‌شوند. کشورهای عربستان و قطر و امارات با خریداری سهام تیم‌های بزرگ فوتبال در فرانسه و انگلیس، قراردادهای اسپانسری (حمایت مالی) از تیم های فوتبال و میزبانی از رویدادهای مرتبط با فوتبال همچون جام جهانی و یا غیرمرتبط با فوتبال، تلاش نموده‌اند تا چهره حقوق بشری خود را به حاشیه ببرند.

سپر انسانی

سپر انسانی (Human Shield) به استفاده از افراد غیرنظامی یا اسیران به‌عنوان مانعی در جهت حفاظت از خود یا اهداف نظامی در زمان درگیری و جنگ اشاره دارد. این مسئله با اهداف مختلفی از جمله حفاظت از اماکن مهم در برابر حمله دشمن، محدودکردن حمله دشمن و کاهش ریسک تلفات نیروهای خودی و نهایتاً استفاده اجباری از غیرنظامیان در خط مقدم جنگ انجام می‌شود. این روشِ غیراخلاقی و غیرقانونی، ناقض قوانین بین‌المللی و حقوق بشر است؛ زیرا مستقیماً جان غیرنظامیان و افراد بی گناه را به خطر می‌اندازد و در برخی کنوانسیون‌های بین المللی همچون پروتکل الحاقی کنوانسیون ژنو صراحتاً ممنوع شده است؛ حتی در اساس‌نامه دیوان بین‌المللی کیفری این مسئله به‌عنوان جنایت جنگی شناخته شده است.

ایجاد سپر انسانی در جنگ‌ها، تلفات غیرنظامیان را افزایش می‌دهد، آسیب روانی شدیدی به افراد وارد می کند، رنج جنگ‌زدگان را دوچندان می کند و همچنین می‌تواند با افزایش خشونت، به تشدید درگیری‌ها دامن بزند. در درگیری‌های سال های اخیر در عراق و سوریه، گروه‌های تروریستی از این تاکتیک به‌وفور استفاده می کردند.

امنیت سایبـری

امنیت سایبری (Cyber Security) به مجموعه اقدامات و فناوری‌هایی اطلاق می‌شود که برای محافظت از سیستم‌ها، شبکه‌ها، داده‌ها و برنامه‌های کامپیوتری در برابر خرابکاری‌ها، دسترسی‌های غیرمجاز و حملات سایبری به کار می‌روند و هدف آن حفظ حریم خصوصی کاربران، اطلاعات کاربران و سازمان‌ها و کنترل دسترس‌پذیری به اطلاعات است. امنیت سایبری ارتباط تنگاتنگی با مبانی حقوق بشر در عصر تکنولوژی دارد. امنیت سایبری از داده‌های افراد در فضای اینترنت از جمله عکس‌ها، فیلم‌ها، پیام‌ها و اطلاعات هویتی مراقبت می‌کند و لذا عدم وجود امنیت سایبری به معنای از دست رفتن اطلاعات هویتی و حریم خصوصی آنهاست.

همچنین امنیت سایبری به معنای حفاظت از افراد در برابر جرایم در فضای سایبر همچون کلاه برداری، تهدید یا آزار و اذیت است. نهایتا آنکه امنیت سایبری امکان دسترسی سریع، راحت و امن به فضای سایبر را در جهت دسترسی به اطلاعات فراهم می‌کند؛ اما امنیت سایبری در کنار فراهم‌آوردن و حفظ تعداد زیادی از حقوق مربوط به فضای سایبری برای کاربران، می‌تواند به ابزاری در جهت محدودسازی فعالیت آنها تبدیل شود.

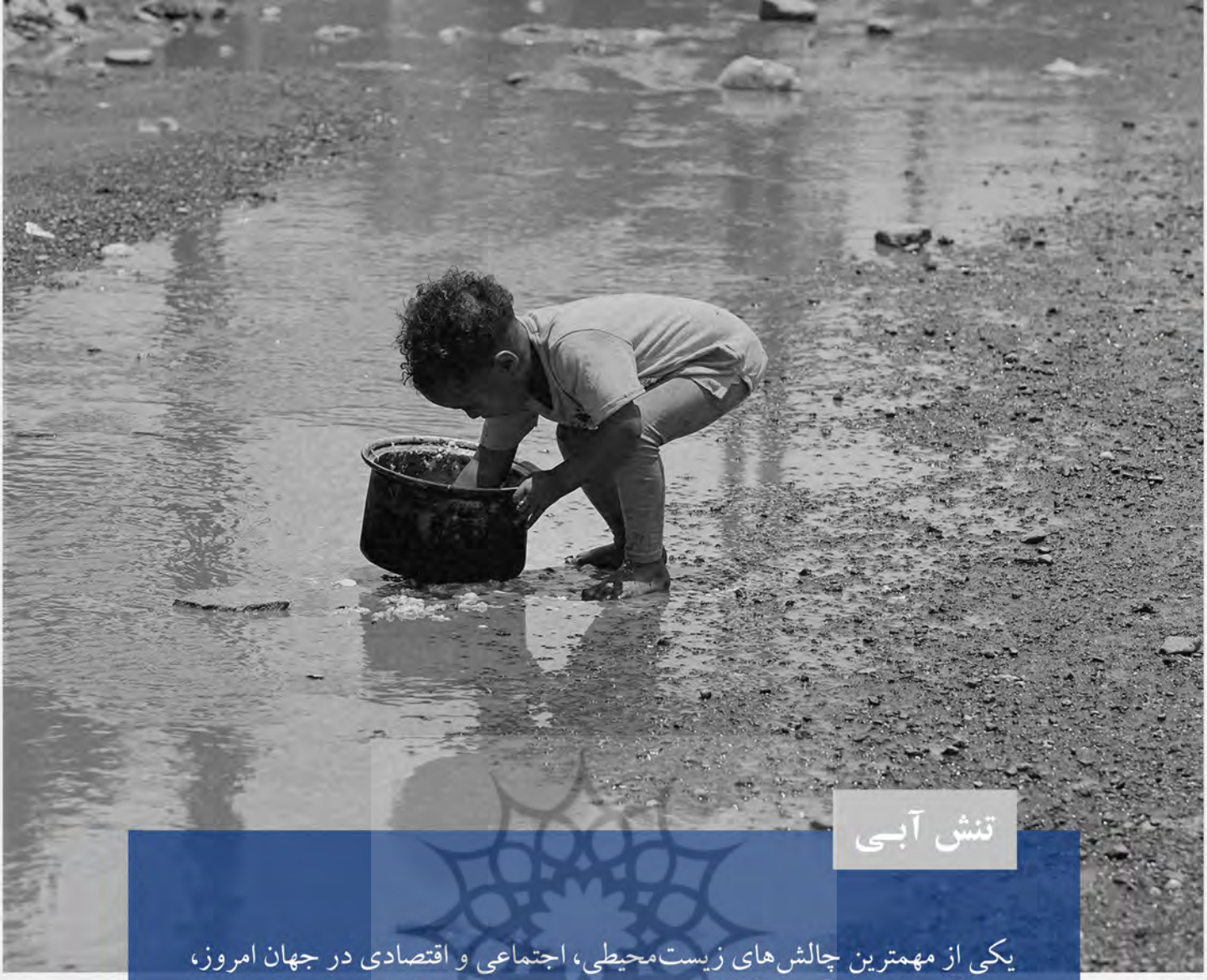

تنش آبی

یکی از مهمترین چالش‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در جهان امروز، تنش آبی (Water Stress) است. تنش آبی به شرایطی اطلاق می‌شود که تقاضا برای آب شیرین، بیشتر از منابع آبی موجود باشد و کیفیت و کمیت آب به حدی کاهش یابد که دیگر نتواند نیازهای بشر در حوزه‌های خانگی، کشاورزی و صنعتی را تامین نماید. از جمله مهمترین دلایل ایجاد تنش آبی می‌توان به افزایش جمعیت، بالا رفتن کیفیت زندگی بشر، افزایش فعالیت‌های صنعتی و بویژه تغییرات اقلیمی و گرمایش کره زمین اشاره کرد.

تنش آبی در مناطق مختلف با تاثیر منفی بر روی کیفیت زندگی افراد و جوامع، باعث مهاجرت آنها به مناطق دیگر می‌شود. همچنین تنش آبی می‌تواند با کاهش تولید کشاورزی و تاثیر منفی بر تولید و نگهداری دام، امنیت غذایی و اقتصادی بشر را تهدید کند. بر اساس گزارش سازمان‌های مختلف از جمله سازمان ملل متحد و ناسا، منطقه خاورمیانه، شمال آفریقا و بخش‌هایی از قاره‌ی آسیا مثل شبه قاره‌ی هند با تنش آبی مواجه هستند و در سال‌های آینده در وضعیت بدتری قرار می‌گیرند.

حـق تجـارت

حق تجارت (Right to Trade) بر مبنای این اصل است که همه افراد در سطح جامعه می بایست امکان خرید، فروش، تولید و تبادل کالا و خدمات را مطابق قوانین کشور و بدون تبعیض و محدودیت‌های ناعادلانه داشته باشند. این حق، به افراد و جوامع این امکان را می‌دهد که در فعالیت‌های تجاری و اقتصادی مشارکت کنند، کالا و خدمات را تولید و عرضه کنند و بدین طریق بتوانند از مزایا و سود آن استفاده کنند تا بدین طریق سطح رفاه جامعه ارتقاء یابد.

حق تجارت جهت رسیدن به اهداف خود و ارتقای جامعه نیازمند رعایت چند شرط مهم است: اولاً اینکه تجارت آزادانه و عادلانه میبایست مطابق با اهداف توسعه‌ی پایدار باشد و از آسیب‌های محیطی دور باشد. دوماً حق تجارت نباید به تضییع حقوق ذینفعان از جمله کارگران منجر شود. سوماً حق تجارت نباید محدود به مرزهای جغرافیایی خاصی باشد تا به رشد و توسعه در مناطق دیگر نیز منجر شود. چهارماً اینکه حق تجارت باید بتواند به همگرایی اقتصادی بین کشورها کمک کرده و صلح آفرین باشد.

تبعید

تبعید (Exile) به نوعی از مجازات اشاره دارد که فرد مجرم از محل زندگی خود به مکانی دوردست که فاقد شرایط و امکانات زندگی عادی است، فرستاده می شود. این مجازات ممکن است دائمی و موقتی باشد و هدف آن، دور کردنِ فرد از جامعه و محدود کردن فعالیت‌های اوست. همچنین این مجازات معمولاً علیه مجرمان جرایم سیاسی و امنیتی بکار برده می‌شود. فارغ از ماهیت جرم فرد در نظام حقوقی هر کشور، تبعید می‌تواند برخی از حقوق و آزادی‌های اساسی فرد از جمله حق آزادی رفت و آمد، حق زندگی در وطن و زادگاه و در بسیاری از موارد، حق دادرسی عادلانه را از او سلب کند.

باید اشاره داشت که تبعید گاهی داخلی است و فرد به منطقه‌ای دورافتاده، مرزی و محروم اعزام می‌شود؛ اما گاهی نیز خارجی است که یا فرد را به منطقه‌ای محروم فرستاده و او را تحت‌نظر می گیرند و یا اینکه او را به طور کامل از کشور اخراج کرده و اجازهٔ ورود دوبارهٔ او به کشور داده نمی‌شود.